

УДК 655.4(477)"2012"

Анатолій Мураховський,
перший заступник голови
Державного комітету телебачення
і радіомовлення України

Світлана Буряк,
завідувач відділу статистичного
моніторингу та аналізу друку
Книжкової палати України

Аналітичний огляд випуску друкованої продукції у 2012 році

Проаналізовано стан українського книговидання за 2012 рік за асортиментом видавничої продукції, її мовною та територіальною ознаками. Наведено статистичні дані щодо випуску книг і брошур провідними вітчизняними видавництвами різної форми власності, у тому числі сфери управління Держкомтелерадіо України.

Ключові слова: асортимент видавничої продукції, кількісні показники, аналіз випуску видань, видавництва, видавничі організації, книговидання.

У 2012 році в Книжкову палату України надійшло й зареєстровано 26 036 назв книг і брошур загальним тиражем 62 120,5 тис. пр., що у порівнянні з даними 2011 року становить: за назвами — 114,1%, за тиражами — 133,4%. За результатами 2012 року на одного жителя в Україні припадає 1,36 книги. Авторефератів дисертацій видано 7765 друк. од. тиражем 791,1 тис. пр. Їхній випуск за кількістю назв зменшився на 155 друк. од., або на 2%, тиражі — на 16,4 тис. пр., або на 2%. Авторефератів дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора наук надійшло 916 друк. од. тиражем 96,6 тис. пр., тобто 11,8% загальної кількості назв і 12,2% загального тиражу цього асортименту друкованої продукції, кандидата наук — 6849 друк. од. (88,2%) тиражем 694,5 тис. пр. (87,8%).

Образотворчих видань вийшло 648 друк. од. тиражем 2479,0 тис. пр., у порівнянні з 2011 роком кількість видань зменшилась на 372 друк. од., тираж — на 385,5 тис. пр. Різноманіттям відзначився випуск книжкових образотворчих видань. Їхня кількість становить 614 друк. од. тиражем 1966,1 тис. пр., або 94,8% загальної кількості назв і 79,3% загального тиражу. У порівнянні з 2011 роком кількість книжко-

вих образотворчих видань знизилась на 323 назви, або на 34,5%, тиражі — на 652,5 тис. пр., або на 24,9%; аркушевих образотворчих видань — 34 назви тиражем 512,9 тис. пр., що становить 5,2% загальної кількості назв і 20,7% загального тиражу. Порівняно з 2011 роком кількість назв зменшилась на 49 (59%), тиражі збільшились на 267,0 тис. пр. (108,6%).

Картографічних видань у 2012 році випущено 257 друк. од. тиражем 894,0 тис. пр., порівняно з 2011 роком за назвами їхня кількість зросла на 37 друк. од. (16,8%), а тиражі зменшились — на 199,2 тис. пр. (18,2%).

Нотних видань надійшло в Книжкову палату України 242 друк. од. (на 31, або 11,4%, менше, ніж торік), що на 9,4 тис. пр. (10,8%) більше минулорічних показників. Домінують серед нотних видань твори вокальної музики: 124 назви тиражем 42,4 тис. пр., або 51,2% загальної кількості назв і 44,1% загального тиражу. Творів інструментальної музики надійшло 58 назв тиражем 20,1 тис. пр., відповідно 24% і 20,9%.

Загальні дані про випуск неперіодичних видань у 2012 році показано в табл. 1. За дванадцять років нового тисячоліття у 2012 році кількість назв зросла більше ніж удвічі, а загальний тираж — на 23,4% порівняно з 2001 роком.

Таблиця 1

Загальні дані про випуск неперіодичних видань

Види видань	2011		2012			
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	% відношення до 2011 року	Тираж, тис. пр.	% відношення до 2011 року
Книги і брошури	22 826	46 565,7	26 036	114,1	62 120,5	133,4
Автореферати дисертацій	7 920	807,5	7 765	98,0	791,1	98,0
Образотворчі видання	1 020	2 864,5	648	63,5	2 479,0	86,5
Картографічні видання	220	1 093,2	257	116,8	894,0	81,8
Нотні видання	273	86,8	242	88,6	96,2	110,8

Аналіз випуску книг і брошур (табл. 2) свідчить, що у 2012 році порівняно з 2011 спостерігається збільшення загального випуску видань за назвами і за тиражами: книг на 2198 друк. од. (10,7%), тобто 87,7% загальної кількості назв, тиражі зросли на 12 339,3 тис. пр. (28,5%), тобто 89,5% загального тиражу; випуск брошур також зріс — на 1012 друк. од. (46,1%), що становить 12,3% загальної кількості назв, за тиражами — на 3215,5 тис. пр. (97,8%) — 10,5% загального

тиражу; видань у палітурці надійшло за назвами більше на 1373 друк. од. (17,0%), тобто 36,2% загальної кількості назв, тиражі збільшились на 15 360 тис. пр. (74,2%) і становлять 58,0% загального тиражу; видань в обкладинці випущено більше на 1837 друк. од. (12,4%) — 63,8% загальної кількості назв, тиражі — на 194,8 тис. пр. (0,8%) — 42,0% загального тиражу. Нових видань у порівнянні з 2011 роком випущено на 3105 друк. од. (14,4%) більше, тобто 94,5% загальної кількості

назв, і на 13 191,4 тис. пр. за тиражами, або на 31,2% (89,3% загального тиражу); перевидань більше на 105 друк. од. (7,9%) — 5,5% загальної кількості назв, тиражі зросли на 2363,4 тис. пр. (55,4%) — 10,7% загального тиражу. Збільшився випуск серійних видань за назвами на 1512 друк. од. (47,2%), або 18,1% загальної кількості назв, обсяг тиражів нарощено на 4565,9 тис. пр. (47,2%), що становить 22,9% загального ти-

ражу. Перекладних видань видруковано більше на 199 друк. од. (12,5%) — 6,9% загальної кількості назв, за тиражами — на 847,5 тис. пр. (10,2%) — 14,8% загального тиражу. Спостерігається збільшення випуску як за назвами, так і за тиражами книг і брошур з електронним додатком, відповідно на 53 друк. од., або на 127,8% (0,4% загальної кількості назв) та на 308,2 друк. од. (716,7%), що становить 0,6% загального тиражу.

Таблиця 2

Загальна характеристика випуску книг і брошур

Види видань	2011		2012			
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	% відношення до 2011 року	Тираж, тис. пр.	% відношення до 2011 року
Усього, у т. ч.:	22 826	46 565,7	26 036	114,1	62 120,5	133,4
<i>Книги</i>	20 631	43 279,1	22 829	110,7	55 618,4	128,5
% відношення до кількості назв, тиражу	90,4	92,9	87,7	—	89,5	—
<i>Брошури</i>	2 195	3 286,6	3 207	146,1	6 502,1	197,8
% відношення до кількості назв, тиражу	9,6	7,1	12,3	—	10,5	—
<i>У палітурці</i>	8 059	20 693,3	9 432	117,0	36 053,3	174,2
% відношення до кількості назв, тиражу	35,3	44,4	36,2	—	58,0	—
<i>В обкладинці</i>	14 767	25 872,4	16 604	112,4	26 067,2	100,8
% відношення до кількості назв, тиражу	64,7	55,6	63,8	—	42,0	—
<i>Нові видання</i>	21 500	42 300,6	24 605	114,4	55 492,0	131,2
% відношення до кількості назв, тиражу	94,2	90,8	94,5	—	89,3	—
<i>Перевидання</i>	1 326	4 265,1	1 431	107,9	6 628,5	155,4
% відношення до кількості назв, тиражу	5,8	9,2	5,5	—	10,7	—
<i>Серійні видання</i>	3 201	9 677,1	4 713	147,2	14 243,0	147,2
% відношення до кількості назв, тиражу	14,0	20,8	18,1	—	22,9	—
<i>Перекладні видання</i>	1 588	8 330,3	1 787	112,5	9 177,8	110,2
% відношення до кількості назв, тиражу	7,0	17,9	6,9	—	14,8	—
<i>Книги і брошури з електронним додатком</i>	45	43,0	98	217,8	351,2	816,7
% відношення до кількості назв, тиражу	0,2	0,1	0,4	—	0,6	—

Більше половини (57,2%) книг і брошур за тиражними групами (табл. 3) друкується тиражем до 0,5 тис. пр., у порівнянні з аналогічними даними 2011 року кількість назв зростає на 1531 друк. од., або на 11,5%, тиражі — на 417,2 тис. пр., або на 11,3%. Найпопулярнішими у цій групі є навчальні та методичні видання для вищих навчальних закладів, які становлять 32,9% загальної кількості назв і 31,6% загального тиражу; наукові (33,2% та 33,8%); офіційні видання (18,4% і 19,3%). Видань тиражем від 0,5 до 1 тис. пр. випускається 12,6% загальної кількості назв і 5,1% загального тиражу, порівняно з 2011 роком кількість назв збільшилась на 664 друк. од. (25,3%), тиражі — на 663,4 тис. пр. (26,4%). У цій групі домінують літературно-художні видання для дорослих (33,2%) та науково-популярні (10,3%). Видань тиражем від 1 до 5 тис. пр. випускається 25,3% загальної кількості назв і 26,8% загального тиражу, порівняно з 2011 роком їхня кількість збільшилась за назвами на 1750 друк. од. (42%), за тиражами — на 4793,5 тис. пр. (40,5%); у цій групі переважають навчальні та методичні видання (38,5%), література для дітей та юнацтва (24,3%) і науково-популярна (13,4%). Видання тиражем від 5 до 10 тис. пр. становлять 3,2% загальної кількості назв і 11,1% загального тиражу, порівняно з 2011 роком кількість назв зростає на 243 друк. од. (42%), тиражі — на 1792,1 тис. пр. (35,2%); у цій групі домінують художня зарубіжна література (37,1%), підручники і посібники для загальноосвітньої школи (29%). Видання тиражем від 10 до 50 тис. пр. становлять 2,5% загальної кількості назв і 24,5% загального тиражу, порівняно з 2011 роком кількість назв збільшилась на 10 друк. од. (1,6%), тиражі — на 1501,4 тис. пр. (10,9%); у цій групі переважають художня зарубіжна література (38,3%), видання для організації дозвілля (29,2%), довідкові видання (27,8%). Тиражем від 50 до 100 тис. пр. випущено 0,2% загальної кількості назв і 7,9% загального тиражу, що на 3 друк. од. (5%) більше, ніж у 2011, а тираж зріс на 649,3 тис. пр. (15,1%); у цій групі надавалася перевага

підручникам і посібникам для 10—11 класів (61,9%). Видань тиражем більше 100 тис. пр. випущено 0,2% і 18% загальної кількості назв та загального тиражу, порівняно з попереднім роком кількість назв збільшилась на 30 друк. од. (100%), тиражі зросли на 5737,9 тис. пр. (105,2%). Найбільше у цій групі випущено підручників і посібників для 1—4 класів (81,7%).

Без зазначення тиражів у випускних даних і формах звітності надійшло 343 друк. од., що становить у процентному відношенні до загальної кількості назв 1,3%.

Аналіз видавничої продукції за тематичними розділами (табл. 4) підтверджує, що в її загальній масі домінують книги і брошури політичної та соціально-економічної літератури — 6492 друк. од. загальним тиражем 6653,3 тис. пр. (24,9% загальної кількості назв і 10,7% загального тиражу). Порівняно з 2011 роком кількість назв збільшилась на 244 друк. од., або на 3,9%, тиражі — на 709,3 тис. пр., або на 11,9%. На другій сходинці — література за освіти та культури — 4474 друк. од. тиражем 26 157,1 тис. пр. (17,2% загальної кількості назв і 42,1% загального тиражу). Порівняно з 2011 роком кількість назв збільшилась на 538 друк. од., або на 13,7%, тиражі — на 8009,4 тис. пр., або на 44,1%. Далі — художня література — 4044 друк. од. тиражем 9348,4 тис. пр. (15,5% і 15%), у порівнянні з 2011 роком і кількість назв, і тиражі зросли відповідно на 313 друк. од., або на 8,4%, та на 119,9 тис. пр., або на 1,3%. Технічної літератури надійшло 2853 друк. од. тиражем 6786,8 тис. пр. (11% і 10,9%), у порівнянні з 2011 роком кількість назв збільшилась на 318 друк. од., або на 12,5%, тиражі — на 2767,6 тис. пр., або на 68,9%.

В асортименті книжкового потоку за цільовим призначенням (табл. 5), як і раніше, переважають книги соціально значущої тематики. Як за назвами, так і за тиражами лідирують видання навчальної та методичної літератури (8611 друк. од. тиражем 27 864,1 тис. пр.), що у процентному відношенні до

загальної кількості назв становить 33,1% і 44,9% загального тиражу, порівняно з 2011 роком кількість назв збільшилась на 613 друк. од., або на 3,9%, тиражі — на 8099,2 тис. пр., або на 41%. Наукові видання займають другу позицію за кількістю назв (5303 друк. од., тобто 20,4% загальної кількості назв), що збільшилась на 471 друк. од. (9,7%), а от за тиражами (1814,9 тис. пр., тобто 2,9% загального тиражу) поступаються літературно-художнім (третє місце) і зросли на 136,6 тис. пр. (8,1%); літературно-художніх видань надруковано 4044 друк. од. загальним тиражем 9348,4 тис. пр., що становить у процентному відношенні до загальної кіль-

кості назв 15,5% і 15% загального тиражу, порівняно з 2011 роком кількість назв зросла на 313 друк. од. (8,4%), тиражі — на 119,9 тис. пр. (1,3%). Видань для дітей та юнацтва (четверте місце) надруковано 2554 друк. од. тиражем 7297,5 тис. пр. (9,8% і 11,7%), порівняно з 2011 роком кількість назв збільшилась на 1272 друк. од. (99,2%), тиражі — на 3663,2 тис. пр. (100,8%). Науково-популярних видань (п'яте місце) надруковано 1504 друк. од. тиражем 2191,1 тис. пр. (5,8% і 3,5%), однак у порівнянні з 2011 роком вони все ж зросли за назвами на 177 друк. од. (13,3%), однак знизилась за тиражами на 687,3 тис. пр. (23,9%).

Таблиця 3

Розподіл випуску книг і брошур за тиражними групами

Тиражна група	2011		2012			
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	% відношення до 2011 року	Тираж, тис. пр.	% відношення до 2011 року
Усього	22 826	46 565,7	26 036	114,1	62 120,5	133,4
до 0,5 тис. пр.	13 370	3 676,3	14 901	111,5	4 093,5	111,3
до 1,0 тис. пр.	2 622	2 511,0	3 286	125,3	3 174,4	126,4
до 5,0 тис. пр.	4 165	11 826,0	5 915	142,0	16 619,5	140,5
до 10,0 тис. пр.	578	5 093,2	821	142,0	6 885,3	135,2
до 50,0 тис. пр.	637	13 716,7	647	101,6	15 218,1	110,9
до 100,0 тис. пр.	60	4 288,4	63	105,0	4 937,7	115,1
більше 100,0 тис. пр.	30	5 454,1	60	200,0	11 192,0	205,2
без зазначення тиражів	1 364	—	343	25,1	—	—

Таблиця 4

Випуск книг і брошур за укрупненими тематичними розділами

Тематичні розділи	2011			2012		
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	% відношення до 2011 року	Тираж, тис. пр.	% відношення до 2011 року
Усього	22 826	46 565,7	26 036	114,1	62 120,5	133,4
Політична і соціально-економічна література	6 248	5 944,0	6 492	103,9	6 653,3	111,9
Природничо-наукова література	1 700	822,5	1 757	103,4	916,8	111,5
Технічна література	2 535	4 019,2	2 853	112,5	6 786,8	168,9
Сільськогосподарська література	576	724,9	612	106,3	715,5	98,7
Медицина. Охорона здоров'я	880	1 561,7	1 069	121,5	1 935,5	123,9
Фізична культура і спорт	106	75,7	184	173,6	310,1	409,6
Література з освіти та культури	3 936	18 147,7	4 474	113,7	26 157,1	144,1
Друк у цілому. Книгознавство. Преса. Поліграфія	351	365,6	362	103,1	182,0	49,8
Мистецтво. Мистецтвознавство	291	644,4	381	130,9	763,7	118,5
Література з філологічних наук	1 152	1 036,0	1 210	105,0	928,8	89,7
Художня література. Фольклор	3 731	9 228,5	4 044	108,4	9 348,4	101,3
Література для дітей	1 282	3 634,3	2 555	199,3	7 297,7	200,8
Література універсального змісту	38	361,2	43	113,2	124,8	34,6

Таблиця 5

Випуск книг і брошур за цільовим призначенням

Розділи цільового призначення	2011			2012		
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	% відношення до 2011 року	Тираж, тис. пр.	% відношення до 2011 року
Усього	22 826	46 565,7	26 036	114,1	62 120,5	133,4
Наукові видання	4 832	1 678,3	5 303	109,7	1 814,9	108,1
Науково-популярні видання	1 327	2 878,4	1 504	113,3	2 191,1	76,1
Нормативно-практичні видання	816	1 551,3	665	81,5	1 425,6	91,9
Офіційні видання	950	560,3	883	92,9	499,2	89,1
Громадсько-політичні видання	60	71,4	62	103,3	67,7	94,8
Навчальні та методичні видання	7 998	19 764,9	8 611	103,9	27 864,1	141,0
Літературно-художні видання	3 731	9 228,5	4 044	108,4	9 348,4	101,3
Видання для дітей та юнацтва	1 282	3 634,3	2 554	199,2	7 297,5	200,8
Довідкові видання	742	1 980,4	705	95,0	1 721,1	86,9
Інформаційні видання	51	38,7	59	115,7	25,2	65,1
Видання для видавців і книгорозповсюджувачів	—	—	1	—	0,1	—
Бібліографічні видання	183	36,9	185	101,1	36,7	99,5
Видання для організації дозвілля	448	4 306,7	868	193,8	8 425,6	195,6
Рекламні видання	7	10,6	4	57,1	1,4	13,2
Література релігійного змісту	399	825,0	588	147,4	1 401,9	169,9

Минулого року 62,8% загальної кількості назв (16 342 друк. од.) і 50,8% загального тиражу (31 569,6 тис. пр.) книг і брошур випущено українською мовою. Кількість назв порівняно з 2011 роком збільшилась на 1380 друк. од. (9,2%), тиражі — на 8059,7 тис. пр. (34,3%). Мовами національних меншин книг і брошур видрукувано 7211 друк. од. тиражем 26 761,9 тис. пр., тобто 27,7% загальної кількості назв і 43,1% загального тиражу. Порівняно з 2011 роком кількість назв зросла на 1507 друк. од., або на 26,4%, а тиражі — на 7355,7 тис. пр., або на 37,9%; російською мовою випущено 7034 друк. од. тиражем 26 544,9 тис. пр., що становить 27% і 42,7% загальної кількості назв і загального тиражу, порівняно з 2011 роком кількість назв збільшилась на 1614 друк. од. (29,8%), тиражі зросли на 7472,4 тис. пр. (39,2%). Серед книг і брошур, виданих іноземними мовами (табл. 6), найбільше випущених англійською — 491 друк. од. тиражем 1588,3 тис. пр. (1,9% і 2,6%) (на 32 друк. од., або на 7%, і на 464,5 тис. пр. (або на 41,3%) більше, ніж торік), та німецькою — 76 друк. од. тиражем 127,2 тис. пр. (у порівнянні з 2011 роком кількість назв зменшилась на 50 друк. од., або на 39,7%, тиражі — на 84,0 тис. пр., або на 39,8%).

В асортименті друкованої продукції 15,5% загальної кількості видань за назвами і 15,0% загального тиражу —

художня література. Українською мовою випущено 1946 друк. од., або 48,1% загальної кількості назв, тиражем 2289,1 тис. пр., або 24,5% загального тиражу, порівняно з 2011 роком кількість назв збільшилась на 199 друк. од. (11,4%), тиражі — на 540,2 тис. пр. (30,9%); російською мовою — 1789 друк. од. (44,2%) тиражем 6871,7 тис. пр. (73,5%), порівняно з 2011 роком кількість видань збільшилась на 97 друк. од. (5,7%), тиражі — на 534,9 тис. пр. (8,4%) (табл. 7).

Дитячої літератури у 2012 році (табл. 8) надруковано 2554 друк. од. тиражем 7297,5 тис. пр., що становить 9,8% загальної кількості назв і 11,7% загального тиражу. Її випуск за кількістю назв порівняно з 2011 роком збільшився на 1272 друк. од., або на 99,2%, тиражі — на 3663,2 тис. пр., або на 100,8%. Середній тираж дитячої літератури у 2012 році зріс у порівнянні з попереднім, 2011 роком і становить 2,9 тис. пр. (у 2011 році — 2,8 тис. пр.). Українською мовою випущено 1631 друк. од. тиражем 4381,7 тис. пр. — 63,9% загальної кількості назв і 60% загального тиражу, російською — 881 друк. од. тиражем 2876,2 тис. пр. — 34,5% загальної кількості назв і 39,4% загального тиражу. Іншими мовами випущено 42 друк. од. тиражем 39,6 тис. пр. (1,6% загальної кількості назв і 0,5% загального тиражу).

Таблиця 6

Випуск книг і брошур мовами народів світу

Мова видання	2011		2012	
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.
Усього, у т. ч.:	22 826	46 565,7	26 036	62 120,5
Українська	14 962	23 509,9	16 342	31 569,6
Англійська	459	1 123,8	491	1 588,3
Арабська	2	0,8	—	—
Болгарська	2	0,6	—	—
Вірменська	—	—	1	0,2
Гагаузька	1	1,0	—	—
Грецька	1	1,0	—	—
Грузинська	—	—	2	0,8
Іспанська	15	17,8	8	3,1
Італійська	7	6,5	—	—
Казахська	—	—	6	2,3
Кримськотатарська	49	25,5	20	17,7
Латинська	3	2,2	—	—
Молдавська	3	1,6	9	4,8
Німецька	126	211,2	76	127,2
Польська	25	11,7	19	6,8
Російська	5 420	19 072,5	7 034	26 544,9
Румунська	15	31,6	15	26,7
Русинська	1	0,3	4	2,3
Старослов'янська (церковнослов'янська)	34	7,6	15	6,4
Турецька	—	—	2	0,7
Угорська	43	30,3	17	25,1
Фінська	—	—	1	0,7
Французька	49	129,9	22	28,3
Хорватська	1	0,3	—	—
Чеська	2	0,6	—	—
Шведська	1	0,1	—	—
Видання українською і російською мовами	760	1 294,0	940	500,2
Видання декількома мовами народів України	43	37,9	47	40,9
Видання декількома мовами народів світу	660	673,2	828	1 355,8
Українсько-російські словники	14	24,8	7	9,2
Словники мовами народів України	6	1,6	4	5,3
Словники мовами народів світу	122	347,4	126	253,2

Випуск художньої літератури мовами народів світу

Мова видання	2011		2012	
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.
Усього, у т. ч.:	3 731	9 228,5	4 044	9 348,4
Українська	1 747	1 748,9	1 946	2 289,1
Російська	1 692	6 336,8	1 789	6 871,7
Англійська	11	2,5	7	4,2
Болгарська	1	0,5	—	—
Вірменська	—	—	1	0,2
Грузинська	—	—	2	0,8
Італійська	1	0,1	—	—
Кримськотатарська	14	5,3	11	5,7
Молдавська	—	—	1	0,5
Німецька	2	1,1	2	0,2
Польська	—	—	2	0,1
Румунська	2	3,0	2	1,0
Русинська	1	0,3	3	1,6
Старослов'янська (церковнослов'янська)	—	—	1	0,1
Турецька	—	—	2	0,6
Угорська	6	1,3	3	2,0
Французька	1	0,3	—	—
Українською і російською мовами	199	1 082,8	215	127,7
Декількома мовами народів України	20	13,8	11	11,9
Декількома мовами народів світу	34	31,8	46	31,0

Таблиця 8

Випуск дитячої літератури мовами народів світу

Мова видання	2011		2012	
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.
Усього, у т. ч.:	1 282	3 634,3	2 554	7 297,5
Українська	905	2 320,4	1 631	4 381,7
Російська	357	1 306,1	881	2 876,2
Англійська	2	0,4	3	0,2
Кримськотатарська	3	1,5	1	0,5
Німецька	—	—	6	2,2
Румунська	1	1,0	—	—
Угорська	1	0,8	—	—
Видання українською і російською мовами	12	3,3	23	24,4
Декількома мовами народів світу	1	0,8	9	12,3

Видавництвами і видавничими організаціями з державною формою власності (табл. 9) випущено 7964 друк. од. загальним тиражем 3182,6 тис. пр., що у процентному відношенні до загальної кількості назв становить 30,6% і 5,1% загального тиражу, порівняно з 2011 роком кількість назв зросла на 135 друк. од., або на 1,7%, тиражі зменшилися на 1344,3 тис. пр., або на 70,3%, у тому числі видавництвами у сфері управління Держкомтелерадіо України — 356 друк. од. (1,4%) тиражем 434,3 тис. пр. (0,7%), у порівнянні з 2011 роком кількість назв зменшилась на 10 друк. од., або на 5,5%, тиражі — на 180,6 тис. пр., або на 29,4%. Видавництва і видавничі організації з іншими формами власності випустили 18 072 друк. од. (69,4%) тиражем 58 937,9 тис. пр. (94,9%), у порівнянні з 2011 роком кількість назв збільшилась на 3075 друк. од. (20,5%), тиражі — на 16 899,1 тис. пр. (40,2%).

Образотворчих видань у 2012 році випущено видавництвами і видавничими організаціями з державною формою власності — 40 друк. од. загальним тиражем 41,5 тис. пр., що у процентному відношенні до загальної кількості назв становить 6,2% і 1,7% загального тиражу, порівняно з 2011 роком кількість назв зменшилась на 1 друк. од., або на 2,4%, тиражі — на 145,2 тис. пр., або на 77,8%, у тому числі видавництвами у сфері управління Держкомтелерадіо України — 10 друк. од. (1,5%) тиражем 5,1 тис. пр. (0,2%), у порівнянні з 2011 ро-

ком кількість назв зменшилась на 2 друк. од., або на 16,7%, тиражі — на 11,3 тис. пр., або на 68,9%. Видавництва і видавничі організації з іншими формами власності випустили 608 друк. од. (93,8%) тиражем 2437,5 тис. пр. (98,3%), у порівнянні з 2011 роком кількість назв зменшилась на 371 друк. од. (37,9%), тиражі — на 240,3 тис. пр. (9%).

Нотних видань видавництвами і видавничими організаціями з державною формою власності випущено 47 друк. од. загальним тиражем 21,3 тис. пр., що становить 19,4% загальної кількості назв і 22,1% загального тиражу, порівняно з 2011 роком кількість назв знизилась на 19 друк. од., або на 28,8%, тиражі — на 3,8 тис. пр., або на 15,1%, у тому числі видавництвами у сфері управління Держкомтелерадіо України — 9 друк. од. (3,7%) тиражем 9,0 тис. пр. (9,4%), у порівнянні з 2011 роком кількість назв зменшилась на 8 друк. од., тиражі — на 5,2 тис. пр. Видавництвами і видавничими організаціями з іншими формами власності випущено 80,6% загальної кількості назв і 77,9% загального тиражу (195 друк. од. і 74,9 тис. пр.), у порівнянні з 2011 роком кількість назв зменшилась на 12 друк. од. (5,8%), тиражі збільшились на 13,2 тис. пр. (21,4%).

Видавництвами і видавничими організаціями з державною формою власності випущено 180 друк. од. картографічних видань тиражем 613,1 тис. пр., у порівнянні з 2011 роком кількість назв залишилась незмінною, а тиражі змен-

шилися на 261,4 тис. пр., або на 29,9%. У процентному відношенні до загальної кількості назв це становить 70% і 68,6% загального тиражу. Видавництва і видавничі організації з іншими формами власності випустили 30% загальної кількості назв і 31,4% загального тиражу, у порівнянні з 2011 роком кількість назв збільшилась на 37 друк. од. (92,5%), тиражі — на 62,2 тис. пр. (28,4%).

У Книжкову палату України у 2012 році обов'язкові примірники видань надіслали 1702 видавничі суб'єкти (у 2011 — 1576). Найбільша кількість видавництв та видавничих організацій працює у м. Києві (669) та м. Харкові (194).

У табл. 10 відображена інформація про десять видавництв та видавничих організацій, які надрукували найбільшу кількість книг і брошур у 2012 році як за назвами, так і за тиражами. Лідерами в Україні за кількістю випущених книг і брошур є харківське видавництво "Книжковий клуб "Клуб сімейного дозвілля" (1098 друк. од. тиражем 14 430,5 тис. пр.), ТОВ "Видавництво "Ранок" (531 друк. од. тиражем 2596,8 тис. пр.), тернопільське видавництво "Навчальна книга — Богдан" (529 друк. од. тиражем 961,0 тис. пр.) та харківське ТОВ "Видавництво "Фоліо" (526 друк. од. тиражем 1047,7 тис. пр.).

Таблиця 9

Випуск книг і брошур видавництвами та видавничими організаціями

Видавництва та видавничі організації	2011		2012	
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.
Усього, у т. ч.:	22 826	46 565,7	26 036	62 120,5
<i>1. Видавництва з державною формою власності, у т. ч.:</i>				
Сфера управління Держкомтелерадіо України, у т. ч.:	366	614,9	356	434,3
Веселка	22	55,6	13	20,8
Вища школа	10	13,0	2	4,0
Дніпро	6	8,2	6	11,0
Донбас	70	39,0	89	58,8
Етнос	6	12,0	3	4,5
Здоров'я	5	6,5	9	16,5
Каменярь	39	185,4	30	36,8
Карпати	36	18,0	37	23,5
Книжкова палата України (видавнича організація)	18	8,6	23	2,6
Либідь	26	75,8	24	34,0
Маяк	1	2,0	—	—
Мистецтво	3	1,6	2	1,1
Музична Україна	2	5,0	2	1,7
Основа	—	—	3	8,0
Світ	73	118,3	65	133,8
Січ	3	5,0	3	5,0
Таврида	23	29,9	28	49,8
Таврія	6	11,3	1	1,0
Техніка	6	7,1	5	9,4
Україна	3	7,0	7	7,0
Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана	3	4,0	4	5,0
Урожай	5	1,6	—	—
Сфера управління інших державних установ	612	1 645,6	604	405,6
<i>2. Видавництва з іншими формами власності</i>	<i>3 531</i>	<i>9 768,7</i>	<i>4 390</i>	<i>14 268,5</i>
<i>3. Видавничі організації з державною формою власності</i>	<i>6 851</i>	<i>2 266,4</i>	<i>7 004</i>	<i>2 342,7</i>
<i>4. Видавничі організації з іншими формами власності</i>	<i>11 466</i>	<i>32 270,1</i>	<i>13 682</i>	<i>44 669,4</i>

Таблиця 10

Видавництва, які випустили найбільшу кількість книг і брошур

Видавничі суб'єкти	2011		Видавничі суб'єкти	2012	
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.		Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.
Х.: ДП з іноземними інвестиціями "Книжковий клуб "Клуб сімейного дозвілля"	652	11 800,5	Х.: ДП з іноземними інвестиціями "Книжковий клуб "Клуб сімейного дозвілля"	1 098	14 430,5
Тернопіль : ТОВ "Видавництво "Навчальна книга — Богдан"	526	579,2	Х.: ТОВ "Видавництво "РАНОК"	531	2 596,8
Х. : ТОВ "Видавництво "Фоліо"	363	756,6	Тернопіль: ТОВ "Видавництво "Навчальна книга — Богдан"	529	961,0
Х. : ТОВ "Видавнича група "Основа"	322	78,4	Х.: ТОВ "Видавництво "Фоліо"	526	1 047,7
Донецьк: ТОВ "Виробничо-комерційна фірма "БАО"	260	898,5	Х. : ТОВ "Видавнича група "Основа"	370	705,3
К. : ТОВ "Видавництво "Генеза"	258	3 875,9	Донецьк: ТОВ "Виробничо-комерційна фірма "БАО"	363	1 362,5
Тернопіль : Редакція газети "Підручники і посібники"	175	474,8	Х.: ТОВ "ВИДАВНИЦТВО "ПЕГАС"	316	498,9
К. : ПП "Видавництво "Махаон-Україна"	167	443,0	Х.: ТОВ "Аргумент Принт"	217	778,1
Одеса : Видавництво "Астропринт"	214	68,6	Х.: ПП "ЧАЙКА"	173	769,0
Суми : ТОВ "Науково-виробниче підприємство "Росток А.В.Т."	152	121,0	Суми : ТОВ "Науково-виробниче підприємство "Росток А.В.Т."	164	134,7

Шкільних підручників у 2012 році випущено 1920 друк. од. тиражем 21 720,6 тис. пр., що становить 22,3% загальної кількості назв і 78% загального тиражу навчальних і методичних видань (8611 друк. од. тиражем 27 864,1 тис. пр.). У порівнянні з 2011 роком кількість назв збільшилась на 163 друк. од. (9,3%), тиражі — на 8141,5 тис. пр. (60%). Порівнюючи книговидання шкільних підручників за мовами (табл. 11), бачимо, що вони друкувалися 12 мовами народів світу, серед них: українською — 1285 друк. од., або 66,9% загальної кількості назв цього асортименту видавничої продукції, тиражем 16 033,2 тис. пр., або 73,8% загального його тиражу, російською — 383 друк. од., або 19,9% загальної кількості назв підручників, тиражем 3511,0 тис. пр., що становить 16,2% тиражу всіх підручників, іншими мовами надруковано 252 друк. од. (13,1%) тиражем 2176,4 тис. пр. (10%).

У 2012 році більшістю регіонів нарощено темпи книгодрукування за назвами та тиражами (табл. 12): у Вінницькій області кількість виданих книг і брошур зросла на 162 друк. од., або на 41,5%, тиражі — на 62,2 тис. пр., або на 42,4%, у Донецькій — на 504 друк. од. (37,4%), тиражі зросли на

1420,1 тис. пр. (74,4%), у Київській — відповідно на 38 друк. од. (34,2%) та на 29,4 тис. пр. (37,3%), у Луганській — на 8 друк. од. (1,6%), тиражі збільшилися на 77,1 тис. пр. (45,5%), у Харківській — на 1901 друк. од. (47,7%) та на 9392,9 тис. пр. (51%), у Хмельницькій — на 112 друк. од. (30,9%) та на 98,9 тис. пр. (53,4%), у Чернівецькій — на 21 друк. од. (4,2%), тиражі — на 32,8 тис. пр. (15,2%). Нарощення випуску друкованої продукції спостерігається також у Черкаській області — на 4 друк. од. (0,9%) та на 19,2 тис. пр. (9,7%) і в Чернігівській — на 63 друк. од. (21,5%) та на 17,8 тис. пр. (12,8%). Серед лідерів вітчизняного книгодрукування за назвами, як і раніше, Київ (7537 друк. од.), а за тиражами залишається Харківська обл. (27 817,7 тис. пр.). У загальному випуску книг і брошур ці два міста надрукували більше половини книг і брошур (51,6% за назвами та 82,5% за тиражами). Здали свої позиції Львівська область (за назвами — на 6 друк. од., за тиражами — на 46,8 тис. пр.), Миколаївська (на 48 друк. од. та 1,6 тис. пр.), Одеська (на 102 друк. од. та 99,0 тис. пр.), Херсонська (на 6 друк. од. та 7,2 тис. пр.).

Таблиця 11

Випуск шкільних підручників мовами народів світу

Мова видання	2011		2012	
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.
Усього, у т. ч.:	1 757	13 579,1	1 920	21 720,6
Українська	1 170	10 404,9	1 285	16 033,2
Російська	302	1 809,8	383	3 511,0
Англійська	90	815,4	90	1 376,5
Гагаузька	1	1,0	—	—
Грецька	1	1,0	—	—
Іспанська	9	12,8	1	0,3
Кримськотатарська	23	14,4	6	7,7
Молдавська	3	1,6	7	2,8
Німецька	52	169,0	22	99,9
Польська	13	1,8	11	6,2
Румунська	10	26,5	12	25,4
Русинська	—	—	1	0,7
Угорська	17	22,0	11	22,4
Французька	21	117,5	8	19,6
Видання українською та російською мовами	—	—	1	2,0
Видання декількома мовами народів України	8	12,3	6	4,6
Видання декількома мовами народів світу	35	156,1	66	586,3
Словники мовами народів світу	2	13,0	10	22,0

Таблиця 12

Випуск в Україні книг і брошур за територіальною ознакою

Випуск видання (республіка, область, місто)	2011		2012			
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Чисельність населення	Кількість книг і брошур на одного жителя в регіоні, пр.
Усього	22 826	46 565,7	26 036	62 120,5	45 553,0	1,36
Автономна Республіка Крим	561	323,9	554	412,4	1 964,5	0,21
Вінницька	390	146,8	552	209,0	1 628,0	0,13
Волинська	308	182,9	293	347,5	1 040,1	0,33
Дніпропетровська	804	589,8	967	476,0	3 309,0	0,14
Донецька	1 348	1 908,2	1 852	3 328,3	4 378,1	0,76
Житомирська	222	113,4	224	92,6	1 269,2	0,07
Закарпатська	293	117,3	225	131,6	1 254,4	0,10
Запорізька	421	458,1	485	211,6	1 785,1	0,12
Івано-Франківська	264	97,2	197	114,3	1 381,2	0,08
Київська	111	78,8	149	108,2	1 721,7	0,06
Кіровоградська	166	94,8	184	66,6	996,0	0,07
Луганська	494	169,6	502	246,7	2 257,1	0,11
Львівська	1 373	1 170,5	1 367	1 123,7	2 541,1	0,44
Миколаївська	221	71,4	173	69,8	1 173,6	0,06
Одеська	828	339,7	726	240,7	2 393,6	0,10

Полтавська	297	1 116,0	339	119,1	1 468,3	0,08
Рівненська	254	109,8	261	84,7	1 157,0	0,07
Сумська	461	246,7	492	235,3	1 144,2	0,21
Тернопільська	1 023	1 703,8	1 009	2 289,5	1 077,7	2,12
Харківська	3 984	18 424,8	5 885	27 817,7	2 743,4	10,14
Херсонська	135	45,8	129	38,6	1 078,8	0,04
Хмельницька	363	185,3	475	284,2	1 314,8	0,22
Черкаська	442	197,9	446	217,1	1 269,0	0,17
Чернівецька	501	215,5	522	248,3	907,1	0,27
Чернігівська	293	138,7	356	156,5	1 075,7	0,15
м. Київ	7 185	18 291,9	7 537	23 411,2	2 841,2	8,24
м. Севастополь	84	27,1	135	39,3	383,1	0,10

Список використаної літератури

- Афонін О. В. Українська книга 2011: рух по сходинках вниз / Олександр Афонін // Вісник Книжкової палати. — 2012. — № 3. — С. 6—8.
- Буряк С. В. Поточна статистика книжкової продукції в 2011 році / Світлана Буряк // Вісник Книжкової палати. — 2011. — № 12. — С. 7—12.
- Випуск неперіодичних видань в Україні у 2012 році згідно статистичного звіту ДНУ "Книжкова палата України імені Івана Федорова". — Режим доступу: <http://comin.kmu.gov.ua>. — Назва з екрана.
- Друк України (2011) : ст. зб. / уклад. С. Буряк. — К. : Кн. палата України. — 143 с.
- Про підсумки роботи Державного комітету телебачення і радіомовлення України у 2011 році. — Режим доступу: http://comin.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=90013&cat_id=74142. — Назва з екрана.
- Про підсумки роботи Державного комітету телебачення і радіомовлення України у 2012 році та основні завдання на 2013 рік. — Режим доступу: http://comin.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=99880&cat_id=98543. — Назва з екрана.
- Сенченко М. І. Книжкова палата України імені Івана Федорова — підсумки і перспективи / Микола Сенченко // Вісник Книжкової палати. — 2011. — № 12. — С. 3—6.
- Сенченко М. І. Проблеми Книжкової палати України і вітчизняного книговидання — 2012 рік / Микола Сенченко // Вісник Книжкової палати. — 2013. — № 1. — С. 3—7.

Проанализировано состояние украинского книгоиздания за 2012 год согласно ассортименту издательской продукции, ее языкового и территориального аспектов. Приведены статистические данные по выпуску книг и брошюр ведущих отечественных издательств разной формы собственности, в том числе сферы управления Госкомтелерадио Украины.

State of Ukrainian bookpublishing in 2012 is analyzed accordingly to assortment of publish products, lingual and territorial actives. Production statistics of books manufactured by largest national publish houses with different types of property form (including administration sphere of the State Committee in Television and Radio-broadcasting) are illustrated.

Надійшла в редакцію 28 березня 2013 року